

DOI: 10.26565/2310-9513-2025-21-13
УДК 339.564:339.924(477)

ПОСИЛЕННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

Халін Владислав Євгенійович

Аспірант кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Майдан Свободи, 4, м. Харків, Україна, 61022

e-mail: vladyslav.khalin98@gmail.com.

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-3859-657X>

Стаття присвячена дослідженню шляхів зміцнення та розвитку експортного потенціалу України в контексті інтеграції у світову економіку. Метою дослідження є аналіз поточного стану експорту, визначення загальних викликів та бар'єрів, з якими стикаються українські експортери, а також розробка стратегій з метою підвищення конкурентоспроможності української продукції на міжнародних ринках. Предметом дослідження в статті є експортний потенціал України. У статті також розглядаються можливості розширення географічної структури експорту, що є важливим етапом для зменшення залежності від окремих ринків та підвищення стійкості української економіки. Завдання: дослідити бар'єри та виклики, що стають на шляху розвитку українського експортного потенціалу в умовах сучасного кризового становища економіки України в умовах активних військових дій. Методи дослідження: системний аналіз, аналіз статистичних джерел, факторний аналіз для встановлення причинно-наслідкових взаємозв'язків. Викладені в статті шляхи розвитку експорту спрямовані на підтримку національного бренду, створення інновацій та використання нових технологій, що забезпечить довгострокове зростання експорту та успішну інтеграцію України у міжнародні економічні процеси. Україна має значний експортний потенціал, особливо в аграрному секторі, IT індустрії, енергетиці та металургії, що може забезпечити стабільне економічне зростання країни в умовах інтеграції у світову економіку. Проте, реалізація такого потенціалу супроводжується численними викликами та бар'єрами, які потребують комплексного підходу для їх подолання. Основним викликом для експорту України залишається військовий конфлікт, який призвів до значного руйнування критичної інфраструктури, виробничих потужностей та логістичних ланцюгів. Закриття чорноморських портів вплинуло на можливість експорту агропромислової продукції та інших товарів, що є надважливими для української економіки. Також, економічна та політична нестабільність, пов'язана з війною, негативно впливають на залучення інвестицій, що обмежує можливості модернізації та розвитку експортного потенціалу. В процесі дослідження отримано такі результати: на основі проведеного аналізу виявлено проблематику українського експорту, що спричинено військовим конфліктом та блокуванням виробничих та інфраструктурних інструментів для здійснення експортної діяльності. З метою подолання цих викликів Україна повинна акцентувати увагу на кількох ключових стратегіях. Важливим кроком є відновлення та модернізація інфраструктури, особливо транспортної, що дозволить знизити витрати на логістику та покращити доступ до міжнародних ринків. Інтеграція до світової економіки потребує активного впровадження нових торговельних угод і диверсифікації експортних ринків, а також застосування інновацій та модернізації виробництва. Висновок: на підставі проведеного дослідження були запропоновані варіанти покращення експортного потенціалу України на світовому ринку.

Ключові слова: експорт, конкурентоспроможність, бар'єри, світова економіка, інтеграція, диверсифікація.

Як цитувати: Халін В.Є. Посилення експортного потенціалу України в контексті інтеграції у світову економіку. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносин. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2025. № 21. С. 115–125. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2025-21-13>

In cites: Khalin V. (2025). Strengthening the export potential of Ukraine in the context of integration into the world economy. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series International Relations. Economics. Country Studies. Tourism*, (21), 115–125. <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2025-21-13> (in Ukrainian)

Постановка проблеми. На сьогоднішній день розвиток експортного потенціалу України ускладнюється через військовий конфлікт, постійні руйнування критичної інфраструктури, знищенням логістичних ланцюгів постачання необхідної сировини та регулярною економічною нестабільністю. Більш того, високий рівень залежності від окремих ринків і недостатня кількість інноваційної продукції знижують конкурентоспроможність українського експорту на світовому ринку.

Досліджуючи дану проблему було досягнуто розуміння певних факторів, які впливають на експортний потенціал та розробку ефективних стратегій його розвитку. Практична важливість полягає у формуванні шляхів диверсифікації ринків, постійній модернізації виробництва та покращення логістики, що забезпечить сталий розвиток українського експорту у світовій економіці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основою нашого дослідження щодо зміцнення експортного потенціалу України в контексті інтеграції у світову економіку стали аналіз робіт таких вітчизняних і зарубіжних авторів, як: Н.Г. Калюжна [15], Мазаракі А.А., Мельник Т.М., Іксарова Н.О. [23]. Крім того, спираючись на дослідження Дуляби Н.І., Паліса А.Я., Дуляби О.Б. [10], що досліджували вплив сучасних соціально-економічних викликів на зовнішню торгівлю України було започатковано розв'язання проблеми експортного розвитку України у контексті інтеграції у світову економіку.

Нами було досліджено зовнішню торгівлю України в контексті світової інтеграції. Однак, питання аналізу тенденцій експорту країни як ключового елемента зовнішньої політики та визначення подальших напрямків розвитку експорту в умовах глобальних викликів потребують подальшого дослідження.

Метою дослідження є аналіз поточного стану експорту, визначення загальних викликів та бар'єрів, з якими стикаються українські експортери, а також розробка стратегій з метою підвищення конкурентоспроможності української продукції на міжнародних ринках.

Виклад основного матеріалу дослідження. Залучення міжнародної підтримки, співпраця з міжнародними організаціями та компаніями, зокрема ЄС, можуть суттєво посилити можливості розвитку експортного потенціалу України. Інвестування у новітні технології та адаптація до міжнародних стандартів також є необхідними умовами для успішної інтеграції України у світову економіку та підвищення її конкурентоспроможності.

Посилення торгової потужності експортного потенціалу є важливою місією на шляху до інтеграції у світову економіку. Економіка України має суттєвий потенціал для розвитку міжнародної торгівлі, проте численні бар'єри перешкоджають повній ре-

алізації цього потенціалу. Серед них можна виділити низький рівень диверсифікації експорту, слабку конкурентоспроможність продукції на світових ринках, складнощі з доступом до іноземних ринків через тарифні та нетарифні бар'єри, а також недостатній рівень підтримки з боку держави.

По-перше, одним із основних викликів є обмежена географічна структура експорту, яка зосереджена переважно на ринках ЄС. Це робить українську економіку вразливою до економічних і політичних змін у регіоні. Крім того, низький рівень інноваційного розвитку та технологічного прогресу підприємств обмежує їх здатність виробляти продукцію з високою доданою вартістю, що необхідно для конкурентної переваги на світовому ринку.

Інтеграція у світову економіку вимагає від України адаптації до нових умов та викликів, включаючи відповідність міжнародним стандартам, зниження витрат виробництва та впровадження інновацій.

Отже, існує потреба щодо розробки ефективних стратегій, які будуть спрямовані на подолання цих викликів. Також дієвим способом є не лише нарощування обсягів експорту, а й покращення його структури, підвищення якості продукції, зміцнення позицій на локальних ринках і освоєння нових. Зміцнення експортного потенціалу України є важливим для забезпечення стійкого економічного зростання та успішної інтеграції у світову економіку.

Перш за все, розглянемо актуальний стан експорту між Україною та іншими провідними країнами світу. Поглиблена та всеосяжна зона вільної торгівлі (ПВЗВТ), яка є частиною Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом і набула чинності 1 січня 2016 року, скасувала більшість ввізних мит. Це суттєво спростило обмін товарами та послугами між українськими компаніями та європейськими партнерами [11, с 8].

ПВЗВТ мала позитивний вплив на розвиток двосторонньої торгівлі продукцією з ЄС, сприяючи відновленню загальної торгівлі України після кризи 2014-2015 років. З моменту набуття чинності ПВЗВТ обсяг торгівлі продукцією з ЄС почав зростати, і у 2021 році досяг рекордного рівня за весь час співпраці – 55,7 млрд дол. США, що на 32,2% більше порівняно з рівнем, який був до кризи 2013 року. [8, с 11].

Також, спостерігалось скорочення дефіциту торгівлі товарами з ЄС порівнянно з докризовим періодом. Протягом 2016-2019 років середній дефіцит торгівлі товарами з ЄС становив -3,3 млрд дол. США, в той час як у 2013 році він складав -9,7 млрд дол. США. Це скорочення відбулося завдяки підвищенню експорту українських товарів до країн ЄС. У 2021 році дефіцит торгівлі з ЄС ще більше зменшився – до 2,2 млрд дол. США [10].

Важливим фактором є те, що міжнародна торгівля відіграє провідну роль у економічному зростанні країни, так як це значною мірою впливає на спроможність імпорту та важливі економічні показники. Для стійкого економічного зростання важливо не лише розвивати торгівлю, але й знаходити альтернативні шляхи для здійснення експорту, особливо в умовах постійної нестабільності та зовнішніх викликів, пов'язаних з війною та військовим положенням у країні.

Також значну увагу слід приділяти вирішенню проблем, пов'язаних із експортом продукції агропромислового комплексу, який є найважливіших секторів економіки України. Логістичні труднощі, пов'язані з експортом агропромислового комплексу, потребують негайних рішень щодо оптимізації транспортування та покращення ланцюгів постачання.

У 2022 році Україна зустрілась з багатьма викликами у зовнішній торгівлі, що вплинули як на експорт товарів, так і послуг. Поряд із проблемами, пов'язаними з експортом агропромислової продукції, яка залишається ключовим сектором економіки, значну увагу слід приділити розвитку експорту послуг, що також є важливою складовою вітчизняної економіки.

Так, у 2022 році Україна експортувала послуги на суму 9,2 млрд доларів США, що на 28,3% менше у порівнянні з попереднім роком. Найбільшу частку в експорті послуг склали телекомунікаційні, комп'ютерні та інформаційні послуги (40,5% від загального обсягу, або 3,7 млрд дол. США), транспортні послуги (32,3%, або 3 млрд дол. США) та послуги ділового хаоактеру (11,2%, або 1 млрд дол. США).

Лише одна категорія показала зростання у 2022 році – це були послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю (+76,7%). Однак, найбільше постраждали державні та урядові послуги (-86,7%), послуги зі страхування (-81,7%), з ремонту та технічного обслуговування (-57,1%), а також послуги для приватних осіб, культурні та рекреаційні послуги (-56,4%) [9].

Спираючись на результати 2022 року, Україна експортувала товари та послуги до 233 країн світу. Основними торговими партнерами були Польща, Румунія, Туреччина, Китай, Угорщина та Німеччина.

Серед регіонів найбільші обсяги експорту в 2022 році мали Київ (27,1% від загального експорту країни), Дніпро (12%), Львів (7,2%), Одеса (5,6%) та Запоріжжя (5,5%) [30, с 30-33].

З 2022 року та на теперішній час український експорт постійно стикається з серйозними викликами. Найбільший вплив мав початок 2022 року, події якого призвели до руйнування інфраструктури, блокування кордонів, морських портів та знищення промислових об'єктів, зокрема металургійних заводів. Це значно знизило експортний потенціал

країни. Блокада польського кордону та проблеми з транзитом через інші країни ЄС також створили значні перешкоди як для України так я для її партнерів. Високі витрати на транспортування та складнощі з логістикою негативно вплинули на конкурентоспроможність української продукції на світових ринках. Крім того, економічна нестабільність і значне зниження інвестицій обмежили можливості розвитку виробництва. У сільському господарстві проблеми через бойові дії та мінування полів також призвели до скорочення, або навіть знищення обсягів експорту продукції країни закордон. Таким чином, ця ситуація потребує створення нових стратегій для забезпечення розвитку експорту [20, с 95].

Розробка ефективної стратегії розвитку експорту та виявлення всіх стримуючих бар'єрів, є одним із першочергових завдань в умовах війни. Світова торгівля на сьогоднішній день має слабку динаміку, великий масштаб і різноманітну структуру, що в першу чергу залежить від політичних, економічних і соціальних факторів. Кожен з цих чинників по-своєму впливає на тенденції експорту та імпорту товарів і послуг, як у короткостроковій, так і в середньо- та довгостроковій перспективах, впливаючи як на окремі країни, так і на світову економіку загалом.

Робота над покращенням результату експортно-імпортних стратегій та виявлення всіх перешкод щодо розвитку українського експорту важливе завдання в умовах сучасного світу. Міжнародна торгівля знаходиться у складному становищі, яке насамперед супроводжується постійними змінами і структурою товарообміну під впливом національних, глобальних, економічних та соціальних чинників. Це несе за собою суттєвий вплив на обсяги експорту як у найближчому майбутньому, так і у довгостроковій перспективі.

Основними гравцями в міжнародній торгівлі є компанії та підприємства, які здійснюють експорт і імпорт. Успіх таких компаній безпосередньо залежить від економічних умов і середовища, в якому вони ведуть діяльність. Зокрема, для розвитку експорту необхідно вміти чітко розпізнавати бар'єри, з якими стикаються підприємства та компанії, та розробити політику, що сприятиме усуненню цих перешкод і створенню сприятливих умов для торгівлі на міжнародній арені [3, с. 70].

Водночас важливо враховувати постійний дисбаланс зовнішньої торгівлі України. З 1991 року в Україні показники імпорту випереджають показники експорту. Це свідчить про наявність значних ризиків для економіки країни, оскільки може призводити до ослаблення національної валюти. Особливо гостро це відчувається в умовах обмеженого припливу іноземної валюти, наприклад, у вигляді інвестицій або грошових переказів, що є актуальним викликом на сьогоднішній день в умовах війни.

Дійсно, з початку 2022 року обсяги українського експорту суттєво знизилися. Якщо у 2021 році Україна експортувала товарів на суму 68,2 млрд доларів, то у 2022 році цей показник склав 44 млрд доларів, а у 2023 році – лише 36 млрд доларів, що на 36% менше від рівня 2021 року, що зображено на рис. 1.

Дивлячись на рис. 1 можна зазначити, що показники за 2022 знаходились на суттєво низькому рівні порівняно з минулим роком та ситуація у 2023 році практично не змінилась. Основними товарами, що експортуються після початку 2022 року стали руда, кукурудза та олія. Виробництво та постачання металу за кордон значно скоротилися. Наприклад, експорт плоского прокату зменшився майже вдвісьтеро - з 437 тисяч тонн у лютому 2022 року до 47 тисяч тонн у березні того ж року. За деякими металургійними позиціями експорт взагалі не здійснювався. Це здебільшого пов'язано з фізичним знищенням металургійних заводів, підприємств та припиненням виробництва на найбільшому металургійному заводі – Азовсталі [1, с.22].

Дійсно, обсяг товарів експорту та, зокрема, зерна у 2023 році зріс після того, як Україна за допомогою іноземних партнерів створила свій власний морський коридор. Проте, через деякий час з'явився новий бар'єр з боку Польщі у вигляді блокади на кордоні. Але незважаючи на блокаду сусідів, обсяг імпорту 2023 року значно виріс у порівнянні з минулим найбільш важким роком за останні десятиліття.

Згідно з даними Держмитслужби, Центр економічної стратегії у своїх статтях висвітлив, що у 2023 році продукти харчування склали понад 50% українського експорту, загалом це приблизно 22 млрд доларів. Одним із чинників цього стала сприятлива погода і рекордна врожайність зерна у 2023 році – 54,7 ц/га, що перевищує рекордний показник 2021 року (53,6 ц/га). Більш того, врожайність інших культур також була на значно вищому рівні за попередні роки [5, с. 3].

Отже, для забезпечення стабільного розвитку українського експорту в умовах викликів 2022-2024 років необхідно враховувати реалії війни та вміти адаптуватись до існуючих умов. Таким чином, можна навести декілька дієвих підходів (стратегій):

1. Диверсифікація ринків збуту. Зменшення залежності від окремих ринків можливе шляхом активної співпраці з міжнародними організаціями, посольствами та бізнес-асоціаціями. Навіть в умовах війни держава може мотивувати українські підприємства приймати у міжнародних виставках, створювати торговельні місії та укладати нові торговельні угоди з країнами Азії, Африки та Латинської Америки.

2. Розробка альтернативних транспортних коридорів. У зв'язку з блокадою морських портів, необхідно зміцнювати співпрацю з країнами ЄС для створення спрощених процедур транзиту через їхні території. Залізничний транспорт через Польщу,

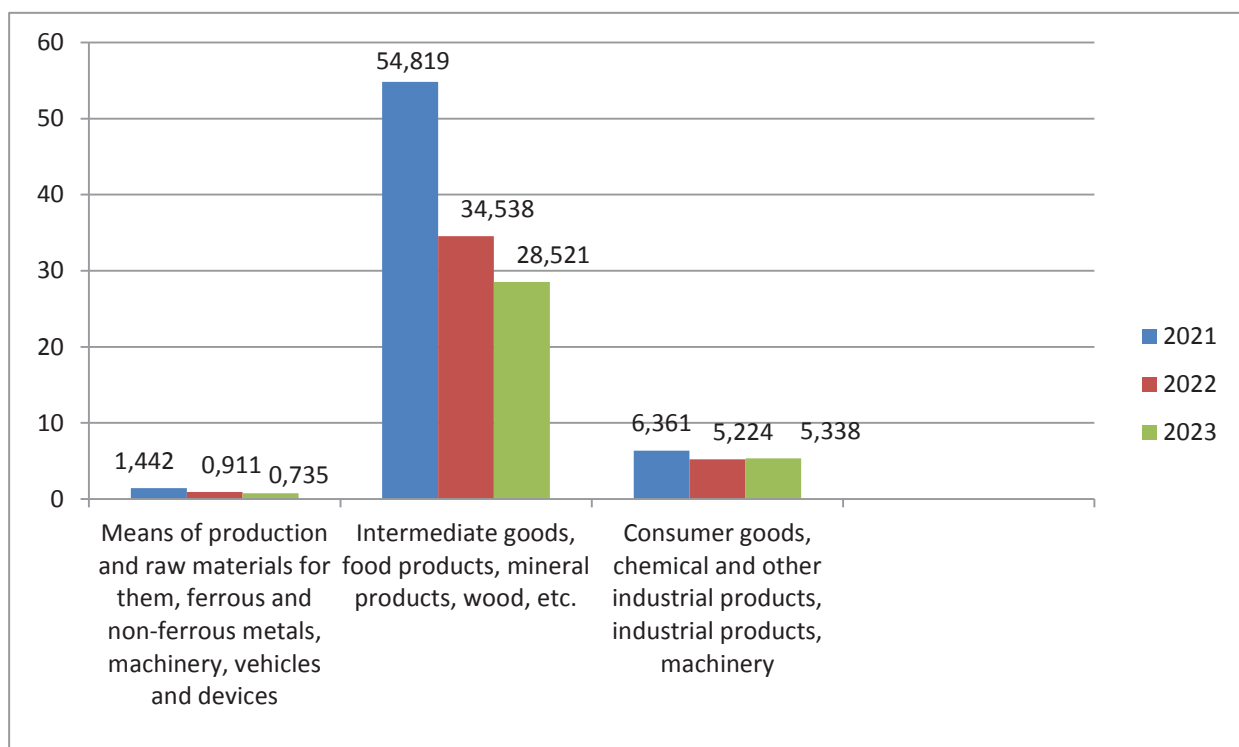


Рис.1. Структура експорту товарних груп за 2022, 2023 та 2024 роки (млн. дол. США)[9]

Fig. 1. Export structure of commodity groups for 2022, 2023 and 2024 (million USD)[9]

Румунію та країни Балтії стають ключовими шляхами: В умовах обмежених ресурсів пріоритет слід надати розвитку малих і середніх підприємств, які займаються переробкою. Також, важливим аспектом є спрощення доступу до кредитів і грантових програм. Це в свою чергу дозволить підприємствам створювати продукцію з високою доданою вартістю, навіть під час війни [14, с. 44].

3. Державна підтримка та стимулювання експортерів. В умовах війни уряд може розширити програми підтримки експортерів, включаючи компенсацію витрат на логістику, створення «гарячих ліній» для вирішення митних проблем та страхування ризиків через міжнародні організації.

4. Інтеграція з ЄС. Продовження адаптації українського законодавства до норм ЄС дозволить українським компаніям швидше входити на європейський ринок та представляти власні товари та послуги.

5. Інновації та цифровізація. На сьогоднішній день існує достатня кількість можливостей та технологій для створення цифрових платформ з метою спрощення міжнародної торгівлі. Держава може створювати онлайн-інструменти для пошуку партнерів, укладення контрактів і моніторингу логістичних ланцюгів.

6. Реконструкція інфраструктури. Мається на увазі зосередження на відновленні критичних об'єктів інфраструктури, які забезпечують експорт. Залучення міжнародної допомоги та партнерів, зокрема інвестицій для фінансування відновлювальних робіт може значно прискорити цей процес.

Застосування цих стратегій у воєнний час можлива завдяки координації дій уряду, міжнародних партнерів та бізнес-спільноти. Успіх залежить від швидкого реагування, гнучкості політики та активного залучення допомоги від іноземних партнерів [4, с 3].

Окрім вже згаданих вище шляхів розвитку українського експорту. Можна висвітлити більш конкретні стратегії, при реалізації яких Україна може нарощувати свій потенціал на світовому ринку:

1. Розвиток малого та середнього бізнесу. Навіть під час війни можливе створення сприятливих умов для бізнесу через програми міжнародної допомоги, які вже активно працюють в Україні. Створення нових програм до кредитів та грантів від міжнародних організацій, а також впровадження тимчасових податкових пільг для експортерів, допоможе підприємствам втриматися на ринку та розширити свій експорт.

2. Просування українських товарів за кордоном. Створення цифрових платформ для просування товарів (онлайн-виставки, маркетплейси) дозволить скоротити витрати на фізичну присутність українських компаній. Більш того, підтримка торговельних представництв у стратегічних країн-партнерів

забезпечить видимість української продукції навіть у складні часи.

3. Освітні та тренінгові програми. Створення акценту на онлайн-освіті для експортерів. Міжнародні організації готові підтримувати такі ініціативи через грантові програми, що дозволить українським підприємцям підвищувати кваліфікацію навіть у кризових умовах.

4. Розвиток системи митного контролю: Спрощення митних процедур може бути впроваджено через електронний документообіг та спеціальні угоди з країнами-партнерами. Такі ініціативи, як «шляхи солідарності» з ЄС, вже показують ефективність у спрощенні експорту під час війни [12, с. 115].

5. Залучення іноземних інвестицій. Незважаючи на ризики, стратегічні галузі, а саме: агропромисловий комплекс, ІТ індустрія, енергетика залишаються привабливими для інвесторів. Гарантії захисту інвестицій та пільгові умови, які надаються у партнерстві з міжнародними фінансовими установами, зможуть допомогти залучити кошти навіть у нинішніх складних умовах. [11]

Наукова обґрунтованість стратегій складається з аналітичного підходу та опрацюванням статистичних даних, прогнозів економічного сектору, досвіду різних економік світу та їх досвіду у подоланні кризових ситуацій в контексті зовнішньої торгівлі. Впровадження таких методів аналізу допомогло дослідити ключові зв'язки між поступовим знищенням критичної інфраструктури, нестабільністю в економічному секторі та зниженням експорту. Впровадження таких заходів мають як короткостроковий, так і довготривалий ефект, який в свою чергу спрямований на помірну стабілізацію експортного потенціалу та поступове зростання економіки України після відновлення. Також, важливо зазначити, що отримані результати дослідження можуть використовуватись для подальшої розробки державної політики, розвитку планування бізнесу та удосконалення інструментів міжнародного економічного співробітництва, що буде сприяти посиленню експортного потенціалу України на світовому ринку.

Реалізація цих стратегій можлива завдяки активній міжнародній співпраці та підтримці, швидкій адаптації українського уряду до нових умов та готовності українських підприємців до нових викликів. Важливо аспектом є те, що частина з цих заходів матиме довготривалий ефект, але вже зараз вони мають змогу стабілізувати економіку та підготувати базу для післявоєнного відновлення.

Таким чином, підвищення конкурентоспроможності української продукції на світовому ринку є складним, але досяжним завданням за умови комплексного підходу. Висока якість, інновацій, диверсифікація ринків, розвиток інфраструктури та ефективна підтримка експортерів мають стати

провідними шляхами розвитку експортної стратегії України.

Також, досліджуючи ефективні стратегії розвитку українського експорту, можна розробити національний бренд під назвою «Зроблено в Україні», який в свою чергу повинен асоціюватися з якістю, інноваціями та автентичністю. Створення позитивного іміджу при залученні українських товарів на світовій арені допоможе привернути увагу та і підвищити привабливість серед іноземних партнерів. Цей бренд може стати провідним інструментом для просування українських товарів і послуг за кордоном, а також для підвищення авторитету країни як надійного торговельного партнера.

Основні аспекти бренду «Зроблено в Україні»:

1. Якість та стандарти. Продукція під брендом «Зроблено в Україні» повинна відповідати високим міжнародним стандартам якості. Це може включати сертифікацію відповідно до вимог ЄС та інших міжнародних ринків, що гарантує споживачам, що українські товари відповідають їхнім стандартам.

2. Технології та інновації. Бренд має асоціюватися з інноваціями та сучасними технологіями. Це може стосуватися як промислових товарів, так і аграрної продукції або послуг у сфері IT. Підтримка стартапів та технологічних компаній також може бути частиною цієї стратегії.

3. Автентичність. «Зроблено в Україні» може підкреслювати унікальність української культури. Це особливо актуально для продуктів, пов'язаних з аграрним сектором, гастрономією та навіть музикою тощо. Така продукція може стати «візитною карткою» країни на міжнародному ринку експорту.

4. Екологічність. Бренд може активно просувати ідею екологічно-чистої продукції у своєму виробництві. Така стратегія відповідає сучасним тенденціям і підвищує привабливість українських товарів для споживачів, які орієнтуються на екологічність.

5. Маркетингова стратегія. Активна маркетингова кампанія як на внутрішньому, так і на зовнішніх рівнях буде основою для успіху бренду. Це може включати участь у міжнародних, рекламних кампаніях, використання соціальних мереж і співпрацю з провідними світовими брендами.

6. Підтримка експортерів. Державна підтримка українських виробників, які хочуть мати можливість експортувати свою продукцію під брендом «Зроблено в Україні». Така підтримка може включати фінансові стимули, спрощення митних процедур, а також створення торговельних представництв за кордоном.

7. Створення довіри до бренду. Важливим аспектом бренду «Зроблено в Україні» впровадження ідеї надійності та довіри серед експортерів. Це можна досягти через постійну комунікацію, якість продукції та відповідальність виробників перед споживачами.

Переваги бренду:

1. Підвищення впізнаваності та популярності. За допомогою бренду можна зробити українські товари більш впізнаваними на світовому ринку.

2. Підвищення експортних можливостей. Продукти з позначкою «Зроблено в Україні» можуть викликати цікавість в іноземних споживачів.

3. Економічний розвиток. Розвиток бренду сприятиме зростанню виробництва та створенню нових робочих місць в Україні.

Впровадження бренду «Зроблено в Україні» може стати потужним інструментом для підвищення конкурентоспроможності українських товарів на світовому ринку та стимулювати економічне зростання країни.

Висновки. За результатами дослідження можна висвітлити важливість та необхідність комплексного підходу до зміцнення та розвитку експортного потенціалу України в умовах інтеграції у світову економіку. Для майбутніх перспектив у посиленні експортного потенціалу України у світову економіку ключовими шляхами є покращення якості товарів та послуг та їх відповідності до міжнародних стандартів, активне застосування інноваційних рішень та сучасних технологій, а також диверсифікація ринків збуту. Впровадження національного бренду «Зроблено в Україні» має стати ключовим інструментом для підвищення впізнаваності та росту конкурентоспроможності українських компаній на світовому ринку.

Для подальших розробок та втіленню дієвих рішень у посилення експортного потенціалу України суттєво важливим є створення та розвиток логістичної інфраструктури, яка дозволить зменшити витрати на транспортування товарів і забезпечити надійність їх постачань. Це включає інвестиції у модернізацію транспортних коридорів, розвиток перевезень, зокрема залізничного, автомобільного та морського транспорту, а також розширення потужностей портів і терміналів. Розвинена система логістики сприятиме оперативному виходу українських товарів на нові міжнародні ринки, особливо в умовах війни, коли традиційні маршрути постачання часто стають закритими для експорту.

Спрощення митних процедур, робота над бюрократичними бар'єрами та застосування нових систем електронного документообігу суттєво полегшать діяльність українських експортерів. Такий підхід зменшить витрати за транзакції та підвищить конкурентоспроможність українських товарів на світовому ринку.

Також, важливим чинником є залучення прямих іноземних інвестицій у стратегічні галузі економічного сектору. Для досягнення цього Україна має створити сприятливі умови, включаючи спрощене або пільгове оподаткування, гарантії прав інвесторів та захист їхніх активів та вкладень. Інвестиції

у високотехнологічні сектори, агропромисловий комплекс, енергетику та інші сучасні галузі сприятимуть не лише зростанню обсягів виробництва, але й підвищенню доданої вартості продукції, що експортується.

Підтримка малого та середнього бізнесу потребує особливої уваги, так як може стати рушійною силою для розвитку експорту. Створення програм фінансування для бізнесу, надання грантів, освітніх можливостей і спрощення процедур реєстрації експортерів сприятимуть більш активному потоку підприємців та великих компаній до зовнішньої торгівлі. На сьогоднішній день такі заходи зможуть забезпечити економічну стійкість експортного потенціалу.

Отже, розвиток логістичної інфраструктури, залучення іноземних інвестицій, диверсифікація ринків збуту, підтримка малого та середнього бізнесу, розвиток системи митного контролю та державна підтримка українських експортерів є взаємопов'язаними факторами єдиної експортної стратегії України. Застосування цих факторів як одне ціле дозволить не лише вирішити актуальні задачі, а й створити основу для довгострокового розвитку економіки країни. Робота над існуючими бар'єрами та реалізація визначених стратегій зможе посилити позиції України на світовому ринку та сприяти росту експорту в умовах кризових ситуацій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Азьмук, Н. А. (2024). Кадровий потенціал промисловості України: виклики та напрями посилення резильєнтності. *Проблеми економіки*, (1), 20–27. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-1-20-27>
2. Алексеевська, Г., Бріль, М., Котенок, А., Томчук, О., Будяєв, М., Попенко, С. (2024). Монетарні інструменти в подоланні економічних криз: ефективність і виклики. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(58), 9–22. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.58.2024.4504>
3. Бабич, Д. В., Чобіток, В. І., Чобіток, І. О. (2024). Ефективність інноваційно-інвестиційного розвитку енергетичного комплексу країни в умовах нестабільності. *Проблеми економіки*, (3), 68–75. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-3-68-75>
4. Войтович, Л., Федик, М. (2024). Стратегія повоєнного відновлення економіки України в умовах євроінтеграції. *Економіка та суспільство*, (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-112>
5. Гаврилюк, І. (2024). Зовнішньоекономічна діяльність України з країнами Європейського Союзу. *Економіка та суспільство*, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-3>
6. Геращенко, М. В. (2023). Конкурентоспроможність національної економіки в умовах структурних змін. *Бізнес Інформ*, (12), 18–23. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-18-23>
7. Григалюнас, Д. В. (2024). Роль держави в інноваційному розвитку підприємств. *Бізнес Інформ*, (9), 202–210. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-202-210>
8. Дугінець, Г. В., Тронько, В. В. (2015). Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі (ЗБТ+) між Україною та ЄС: реалії і перспективи. *Економічний часопис-XXI*, (155), 10–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2015_155_3 (дата звернення: 16 лютого 2025).
9. Державна служба статистики України. (2024). *Зовнішня торгівля України товарами за 2024 рік (експрес-випуск)*. URL: <https://stat.gov.ua/uk/publications/zovnishnya-torhivlya-ukrayiny-tovaramy-za-2024-rik-ekspres-vypusk> (дата звернення: 16 лютого 2025).
10. Дуляба, Н. І., Паліса, А. Я., Дуляба, О. Б. (2023). Проблеми розвитку зовнішньої торгівлі України в умовах вітчизняних та світових соціально-економічних викликів. *Економіка та суспільство*, (56). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-149>
11. Європейська Комісія. (б.д.). *Шляхи солідарності ЄС-Україна* [Електронний ресурс]. URL: https://transport.ec.europa.eu/ukraine/eu-ukraine-solidarity-lanes_uk (дата звернення: 16 лютого 2025).
12. Захожай, К. В., Рудик, Н. В., Сивульська, Н. М. (2024). Митне регулювання в Україні у довоєнний та воєнний періоди. *Проблеми економіки*, (1), 112–120. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-1-112-120>
13. Ізмайлов, О. І. (2024). Поточний стан торговельно-економічних відносин між Україною та Європейським Союзом і вплив бойових дій на нього. *Бізнес Інформ*, (9), 19–27. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-19-27>
14. Ішук, Ю. А., & Кушко, З. І. (2025). Митний тариф як інструмент регулювання експортно-імпортних операцій України з ЄС. *Бізнес Інформ*, (1), 40–46. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-40-46>
15. Калюжна, Н. Г. (2015). Експортний потенціал країни: підхід до трактування поняття. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки*, (30), 317–324. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU_ek_2015_30_44
16. Кваша, С., Павленко, О., Вакуленко, В. (2024). Наукові засади розвитку зовнішньоекономічної діяльності в контексті міжнародних відносин України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*, (61). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-6>
17. Кирильчук, О., Мельник, Т. (2024). Економіка України у період воєнного стану. *Економіка та суспільство*, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-120>

18. Клещов, А. Й. (2024). Екоіндустріальні парки як інструмент підвищення економічної безпеки України. *Бізнес Інформ*, (9), 68–74. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-68-74>
19. Клімашевська, В. О., Коровіна, Н. В. (2024). Тенденції ринку праці в Україні в умовах воєнного стану. *Бізнес Інформ*, (10), 260–267. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-260-267>
20. Коровій, В., Шкурят, М., Самойлов, Є. (2024). Експортний потенціал агропромислових підприємств України в умовах економічної та геополітичної нестабільності. *Actual Problems of Economics*, (10)(280), 92–102. <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-280-92-102>
21. Костик, Є., Чекаловська, Г. (2024). Структурна трансформація економіки України в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*, (68). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-13>
22. Крупка, М., Войтович, Л., Пайтра, Н., Рубаха, М., Ткачик, Л., Демчишак, Н. (2024). Вплив ІТ-експорту на економічний розвиток: порівняльний аналіз України та країн Європи. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(58), 314–330. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.58.2024.4446>
23. Мазаракі, А. А., Мельник, Т. М., Іксарова, Н. О., (2016). *Зовнішня торгівля України: XXI століття*: монографія; за заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjExMzA=/71b98caa3e46dab7dd15e731093dbd4d.pdf> (дата звернення: 16 лютого 2025). ISBN 978-966-629-778-8
24. Олійник, А. (2024). Порівняльне дослідження впливу цифровізації на глобальні ринки товарів і послуг у розвинених і країнах, що розвиваються. *ЕКОНОМІКА - Інноваційні економічні дослідження*, 12(2), 195–218. <https://doi.org/10.2478/eoik-2024-0026>
25. Полякова, О. Ю. (2024). Виклики, загрози та ризики у контексті резильєнтності економіки. *Проблеми економіки*, (3), 126–134. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-3-126-134>
26. Романькова, О., Ярмак, А. (2022). Зовнішньоекономічна діяльність: особливості валютного регулювання експортних та імпорتنих операцій в сучасних умовах в Україні. *Економіка та суспільство*, (39). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-16>
27. Тельнова, Г. В., Швець, Н. С. (2025). Структура зовнішньої торгівлі та економічне зростання України: емпіричний аналіз. *Бізнес Інформ*, (1), 53–62. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-53-62>
28. Терес, Ю. (2023). Залучення іноземних інвестицій для розвитку економіки України: виклики воєнного часу та післявоєнні перспективи. *Економіка та суспільство*, (51). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-51>
29. Томчук, О., Головченко, Я. (2023). Аналітична оцінка послуг вантажних перевезень в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*, (53). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-90>
30. Шамборовський, Г. О. (2024). Сучасний стан та перспективи зовнішньої торгівлі України. *Агросвіт*, (9), 32–38. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.9.28>

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор, О. А. Довгаль

Стаття надійшла до редакції: 19.02.2025

Статтю рекомендовано до друку: 22.03.2025

Vladyslav Khalin, postgraduate student of the Department of International Economic Relations and Logistics
V.N. Karazin Kharkiv National University, Svobody sq., 4, Kharkiv, Ukraine, 61022, e-mail: vladyslav.khalin98@gmail.com,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-3859-657X>

STRENGTHENING THE EXPORT POTENTIAL OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF INTEGRATION INTO THE WORLD ECONOMY

The article is devoted to the study of ways to strengthen and develop Ukraine's export potential in the context of integration into the global economy. The research subject aims to analyze the current state of exports, identify the main challenges and barriers faced by Ukrainian exporters, and develop strategies to enhance the competitiveness of Ukrainian products in international markets. The object of the study is Ukraine's export potential. The article also examines the possibilities of expanding the geographical structure of exports, which is an important step toward reducing dependence on specific markets and increasing the resilience of the Ukrainian economy. The goal is to explore the barriers and challenges hindering the development of Ukraine's export potential in the context of the country's current economic crisis amid active military operations. Research methods include a systematic analysis, statistical data analysis, and factor

analysis to establish cause-and-effect relationships. The proposed export development strategies focus on supporting the national brand, fostering innovation, and implementing new technologies, which will ensure long-term export growth and Ukraine's successful integration into international economic processes. Ukraine possesses significant export potential, particularly in the agricultural sector, IT industry, energy, and metallurgy, which can contribute to stable economic growth amid integration into the global economy. However, realizing this potential is accompanied by numerous challenges and barriers that require a comprehensive approach to overcome. The primary challenge for Ukraine's exports remains the military conflict, which has led to significant destruction of critical infrastructure, production facilities, and logistics chains. The closure of Black Sea ports has affected the ability to export agricultural products and other essential goods, which are crucial for Ukraine's economy. Additionally, economic and political instability caused by the war negatively impacts investment inflows, limiting opportunities for modernization and export potential development. The results of the research reveals problems in Ukrainian exports caused by the military conflict and the blockage of production and infrastructure tools for conducting export activities. To overcome these challenges, Ukraine needs to focus on several key strategies. An important step is restoring and modernizing infrastructure, especially transport infrastructure, which reduces logistics costs and improves access to international markets. Integration into the global economy requires actively implementing new trade agreements and diversifying export markets while applying innovations and modernizing production. Conclusion: based on the conducted research, various strategies for improving Ukraine's export potential in the global market have been proposed.

Keywords: export, competitiveness, barriers, global economy, integration, diversification.

REFERENCES

1. Azmuk, N. A. (2024). Kadrovyyi potentsial promyslovosti Ukrainy: vyklyky ta napriamy posylennia rezilientnosti [Human resource potential of Ukrainian industry: challenges and directions for strengthening resilience]. *Problemy Ekonomiky*, (1), 20–27. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-1-20-27> (in Ukrainian)
2. Alekseevska, H., Bril, M., Kotenok, A., Tomchuk, O., Budiaiev, M., & Popenko, S. (2024). Monetarni instrumenty v podolanni ekonomichnykh kryz: efektyvnist i vyklyky [Monetary instruments in overcoming economic crises: efficiency and challenges]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(58), 9–22. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.5.58.2024.4504> (in Ukrainian)
3. Babych, D. V., Chobitok, V. I., & Chobitok, I. O. (2024). Efektyvnist innovatsiino-investytsiinoho rozvytku enerhetychnoho kompleksu krainy v umovakh nestabilnosti [Efficiency of innovative and investment development of the country's energy complex in conditions of instability]. *Problemy Ekonomiky*, (3), 68–75. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-3-68-75> (in Ukrainian)
4. Voitovych, L., & Fedyk, M. (2024). Stratehiia povoiennoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy v umovakh yevrointehratsii [Strategy for post-war economic recovery of Ukraine in the context of European integration]. *Ekonomika ta Suspilstvo*, (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-112> (in Ukrainian)
5. Havryliuk, I. (2024). Zovnishnoekonomichna diialnist Ukrainy z krainamy Yevropeiskoho Soiuzu [Foreign economic activity of Ukraine with the countries of the European Union]. *Ekonomika ta Suspilstvo*, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-3> (in Ukrainian)
6. Herashchenko, M. V. (2023). Konkurentospromozhnist natsionalnoi ekonomiky v umovakh strukturnykh zmin [Competitiveness of the national economy in the context of structural changes]. *Biznes Inform*, (12), 18–23. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-18-23> (in Ukrainian)
7. Hryhaliunas, D. V. (2024). Rol derzhavy v innovatsiinomu rozvytku pidpriemstv [The role of the state in the innovative development of enterprises]. *Biznes Inform*, (9), 202–210. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-202-210> (in Ukrainian)
8. Dyhynets, H. V., & Tronko, V. V. (2015). Pohlyblena ta vseohopliiucha zona vilnoi torhivli (ZVT+) mizh Ukrainoiu ta YeS: realii i perspektyvy [Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA+) between Ukraine and the EU: realities and prospects]. *Ekonomichnyi Chasopys-XXI*, (155), 10–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2015_155_3 (accessed February 16, 2025). (in Ukrainian)
9. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. (2024). Zovnishnia torhivlia Ukrainy tovaramy za 2024 rik (ekspres-vypusk) [Foreign trade of Ukraine in goods for 2024 (express issue)]. URL: <https://stat.gov.ua/uk/publications/zovnishnya-torhivlya-ukrayiny-tovaramy-za-2024-rik-ekspres-vypusk> (accessed February 16, 2025). (in Ukrainian)
10. Duliaba, N. I., Palisa, A. Ya., & Duliaba, O. B. (2023). Problemy rozvytku zovnishnoi torhivli Ukrainy v umovakh vitchyznianskykh ta svitovykh sotsialno-ekonomichnykh vyklykiv [Problems of foreign trade development of Ukraine in the conditions of domestic and global socio-economic challenges]. *Ekonomika ta Suspilstvo*, (56). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-149> (in Ukrainian)
11. Yevropeiska Komisiia [European Commission]. (n.d.). Shliakhy solidarnosti YeS-Ukraina [EU-Ukraine Solidarity Lanes] [Electronic resource]. URL: https://transport.ec.europa.eu/ukraine/eu-ukraine-solidarity-lanes_uk (accessed February 16, 2025). (in Ukrainian)
12. Zakhozha, K. V., Rudyk, N. V., & Syvulska, N. M. (2024). Mytne rehuliuвання v Ukraini u dovoiennyi ta voiennyi periody [Customs regulation in Ukraine in the pre-war and war periods]. *Problemy Ekonomiky*, (1), 112–120. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-1-112-120> (in Ukrainian)

13. Izmailov, O. I. (2024). Potochnyi stan torhovelno-ekonomichnykh vidnosyn mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom i vplyv boiovykh dii na noho [The current state of trade and economic relations between Ukraine and the European Union and the impact of hostilities on it]. *Biznes Inform*, (9), 19–27. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-19-27> (in Ukrainian)
14. Ishchuk, Yu. A., & Kushko, Z. I. (2025). Mytnyi taryf yak instrument rehuliuвання eksportno-importnykh operatsii Ukrainy z YeS [Customs tariff as a tool for regulating export-import operations of Ukraine with the EU]. *Biznes Inform*, (1), 40–46. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-40-46> (in Ukrainian)
15. Kaliuzhna, N. H. (2015). Eksportnyi potentsial krainy: pidkhid do traktuvannya poniattia [Export potential of the country: an approach to the interpretation of the concept]. *Visnyk Pryazovskoho Derzhavnoho Tekhnichnoho Universytetu. Seriya: Ekonomichni Nauky*, (30), 317–324. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU_ek_2015_30_44. (in Ukrainian)
16. Kvasha, S., Pavlenko, O., & Vakulenko, V. (2024). Naukovi zasady rozvytku zovnishnoekonomichnoi diialnosti v konteksti mizhnarodnykh vidnosyn Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Scientific principles of foreign economic activity development in the context of international relations of Ukraine under martial law]. *Ekonomika ta Suspilstvo*, (61). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-6> (in Ukrainian)
17. Kyrylchuk, O., & Melnyk, T. (2024). Ekonomika Ukrainy u period voiennoho stanu [The economy of Ukraine during the period of martial law]. *Ekonomika ta Suspilstvo*, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-120> (in Ukrainian)
18. Kleshchov, A. Y. (2024). Ekoindustrial'ni parky yak instrument pidvishchennia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy. *Biznes Inform*, (9), 68–74. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-68-74> (in Ukrainian)
19. Klimashevska, V. O., Korovina, N. V. (2024). Tendentsii rynku pratsi v Ukraini v umovakh voiennoho stanu. *Biznes Inform*, (10), 260–267. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-260-267> (in Ukrainian)
20. Korovii, V., Shkurat, M., Samoilov, Ye. (2024). Eksportnyi potentsial ahropromyslovykh pidpriemstv Ukrainy v umovakh ekonomichnoi ta heopolitychnoi nestabilnosti. *Actual Problems of Economics*, (10)(280), 92–102. <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-280-92-102> (in Ukrainian)
21. Kostyk, Ye., Chekalovska, H. (2024). Strukturna transformatsiia ekonomiky Ukrainy v umovakh hlobalizatsii. *Ekonomika ta Suspilstvo*, (68). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-13> (in Ukrainian)
22. Krupka, M., Voitovych, L., Paitra, N., Rubakha, M., Tkachyk, L., Demchyshak, N. (2024). Vplyv IT-eksportu na ekonomichni rozvytok: porivnialnyi analiz Ukrainy ta krain Yevropy. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(58), 314–330. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.58.2024.4446> (in Ukrainian)
23. Mazaraki, A. A., Melnyk, T. M., Iksarova, N. O., (2016). Zovnishnia torhivlia Ukrainy: XXI stolittia: monohrafiia; za zah. red. A.A. Mazaraki. Kyiv: Kyivskiy natsionalnyi torhovelno-ekonomichnyi universytet. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjExMzA=/71b98caa3e46dab7dd15e731093dbd4d.pdf> (accessed 16 Liutoho 2025). ISBN 978-966-629-778-8 (in Ukrainian)
24. Oliinyk, A. (2024). Porivnialne doslidzhennia vplyvu tsyfrovizatsii na hlobalni rynky tovariv i posluh u rozvynenykh i krainakh, shcho rozvyvaiutsia. *EKONOMIKA - Innovatsiini ekonomichni doslidzhennia*, 12(2), 195–218. <https://doi.org/10.2478/eoik-2024-0026> (in Ukrainian)
25. Poliakova, O. Yu. (2024). Vyklyky, zahrozy ta ryzyky u konteksti rezilientnosti ekonomiky. *Problemy Ekonomiky*, (3), 126–134. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-3-126-134> (in Ukrainian)
26. Romankova, O., Yarmak, A. (2022). Zovnishnoekonomichna diialnist: osoblyvosti valiutnoho rehuliuвання eksportnykh ta importnykh operatsii v suchasnykh umovakh v Ukraini. *Ekonomika ta Suspilstvo*, (39). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-16> (in Ukrainian)
27. Telnova, H. V., Shvets, N. S. (2025). Struktura zovnishnoi torhivli ta ekonomichne zrostantia Ukrainy: empirychnyi analiz. *Biznes Inform*, (1), 53–62. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-53-62> (in Ukrainian)
28. Teres, Yu. (2023). Zaluchennia inozemnykh investysii dlia rozvytku ekonomiky Ukrainy: vyklyky voiennoho chasu ta pislavoienni perspektyvy. *Ekonomika ta Suspilstvo*, (51). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-51> (in Ukrainian)
29. Tomchuk, O., Holovchenko, Ya. (2023). Analychna otsinka posluh vantazhnykh perevezen v umovakh voiennoho stanu. *Ekonomika ta Suspilstvo*, (53). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-90> (in Ukrainian)
30. Shamborovskyi, H. O. (2024). Suchasnyi stan ta perspektyvy zovnishnoi torhivli Ukrainy. *Ahrosvit*, (9), 32–38. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.9.28> (in Ukrainian)

Academic supervisor: Doctor of Economic Sciences, Professor, Academician of the Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine E. A. Dovgal

The article was received by the editors 19.02.2025

The article is recommended for printing 22.03.2025